

A KAPOSVÁRI EGYETEM ÁLLATTENYÉSZTÉSI TUDOMÁNYOK DOKTORI ISKOLÁJÁNAK MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI TERVE

Küldetésnyilatkozat

A KE Állattenyésztési tudományok Doktori Iskola (ÁTDI) feladata, hogy a tudomány iránt elhivatott, fiatal diplomás szakemberek közül a legjobbak számára lehetőséget biztosítson tudományos életpálya kezdéséhez. Feladata olyan vezető oktatói és kutatói utánpótlás nevelése, akik tudásukkal részt vesznek a fenntartható agrártermelés fejlesztésében, a jó minőségű és biztonságos élelmiszer előállításban, a környezet védelmében, valamint képesek magas szinten megfelelni a nemzetközi és a hazai üzleti élet követelményeinek.

Minőségpolitika

Állattenyésztési tudományok Doktori Iskola vezetője és testületei elkötelezettek a doktorképzés színvonalas működtetése és a minőség folyamatos fejlesztése iránt. A DI a Karral és az Egyetemmel szorosan együttműködve biztosítja a magas szintű kutatómunka végzésének lehetőségét, figyelembe veszi a hazai és külföldi társ- és határterületi tudományokban működő doktori iskolák szakmai normáit, és az érdekelt felek (hallgatók, doktorjelöltek, oktatók, külső partner szervezetek) megelégedését.

Az ÁTDI kiemelten kezeli az alábbi minőségbiztosítási elvek érvényesítését: szakmai kontroll, tudományetika, nyilvánosság, visszacsatolás, monitoring, dokumentáltság, egyéni felelősség.

Az ÁTDI minőségének szabályozását a doktori képzés folyamatainak definiálásával, a felelős személyek, szervezetek meghatározásával valósítjuk meg.

A doktori iskola működésében legfontosabb minőséget meghatározó folyamatok

1. A témavezetők kiválasztása

Az ÁTDI olyan, a kutatásban már járatos és irányító képességekkel rendelkező egyetemi oktatókat és kutatókat, valamint olyan, nagyhírű külső szakembereket kér fel témavezetésre, akiknek ismerete és szakmai gyakorlata garantálja a megfelelő támogatást a hallgató számára. Kiválasztásuk a Doktori Szabályzatban meghatározott szempontok szerint történik. A kutatási témától függően a Doktori Tanács második konzulens, társ-témavezető kijelöléséről is dönthet. A témakiírókkal szemben elvárás az aktív kutatói tevékenység: a téma meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói jelentősen haladják meg a doktori iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit. Egy témavezetőhöz legfeljebb 6 fő doktorandusz vagy doktorjelölt tartozhat.

2. A hallgatók felvétele

Az ösztöndíjas hallgatók esetében a kapott keretszám és a jelentkezők megfelelése (az előírt követelmények teljesítésén túl, habitusuk és témájuk aktualitása) alapján, a pontozásos rendszerben kialakult sorrendnek megfelelően alakul ki a hallgatói létszám. A költségtérítéses hallgatók esetében a téma és a jelentkezők alkalmassága dönt a felveendők létszámáról. A felvételt megelőzően a felvételi eljárás rendjéről, benne a követelményekről, a pontozásos rendszerről stb. a KE honlapján és személyesen kapnak tájékoztatást az érdeklődők. Minden felvételre jelentkező hallgatónak rendelkeznie kell – a témavezető javaslatán túl – egy külső, elismert szakember írásos ajánlásával, a befogadó intézeti tanszék vezetőjének és a Doktori Iskola vezetőjének írásos nyilatkozatával ahhoz, hogy a felvételi eljárás lebonyolítható legyen. A Felvételi Bizottságot az EDHT jelöli ki, s annak tagjai között mindig van a

felvételre jelentkezők témájában jártas szakértő, legalább egy külső szakember és doktorandusz képviselő.

3. A képzési terv meghatározása

A képzési terv egyrészt a kötelező, másrészt pedig a választható tárgyak hallgatók általi megjelöléséből, iteratív folyamatként alakul ki. A tantárgyleírások tartalmazzák a kontaktórák, az előadások és a szeminárium jellegű foglalkozások számát, valamint a tárgy eredményes lehallgatásához szükséges egyéb (dolgozatírási, előadás-tartási és egyéb) követelményeket.

4. Az oktatási folyamat

Az egyes tantárgyak témaleírása évenként áttekintésre és szükség szerint frissítésre kerül, és mindez a képzési rendben kerül rögzítésre. Iskolánk régi törekvése és gyakorlata kiváló szakemberek meghívása előadásra és konzultációra, melyek az egyetem minden polgára számára nyitottak. A doktori iskola oktatói csak azok a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók lehetnek, akiket a DIT alkalmasnak tart. Külön rendben szabályozzuk a választható tárgyak felvételét, amelyek száma elsősorban a hallgató témájától és megszerzendő kreditszámaitól függ. A Doktori Iskola Tanácsa egyes esetekben külön tantárgyfelvételt is előírhat a választott témában való sikeres kutatás érdekében. Ha a tantervben levő tárgyak valamelyikének oktatása az intézményben nem oldható meg a kívánt szinten, a DIT javaslatot tesz külső előadó meghívására, illetve a tárgy más felsőoktatási intézményben is abszolválható.

5. A kutatási folyamat

Ennek első fázisa a hallgató témaválasztása, amelyet a Felvételi Bizottság vagy változatlanul, vagy módosító javaslattal hagy jóvá. Ezt követően kerül sor a részletes munkaterv kidolgozására és a témavezető általi jóváhagyásra. A kutatási témát a DI vezető egy külső és egy belső független szakembernek küldi meg véleményezésre. Ezek és saját véleménye alapján terjeszti elő a Doktori Iskola Tanácsa elé a kutatási tervet és az arra kapott írásos bírálatokat. A Doktori Iskola Tanácsa az ajánlás és az ülésen lezajlott vita alapján változtatás nélkül, vagy változtatási javaslattal elfogadja a tervet, illetve elveti azt és új kutatási terv kidolgozására kéri fel a hallgatót. Kívánatos, hogy a doktorandusz évente legalább egyszer tartson előadást szakmai rendezvényen, lehetőség szerint idegen nyelven.

6. Az ösztöndíjas doktoranduszok részvétele az oktatásban és a kutatómunkában

Valamennyi ösztöndíjas egy-egy tanszék szervezetéhez tartozik, s részt vesz a folyó oktatási és kutatási tevékenységben. Oktató munkájáért doktorandusz szerződés keretében a törvényileg előírt díjazásban részesül.

7. A komplex vizsga

A komplex vizsga az első két év tanulmányi és kutatási előmenetelének mérésére szolgáló összefoglaló, áttekintő jellegű számonkérés, a legszigorúbb mérföldköve a doktori cselekménynek. Eredménye alapján a doktori cselekmény folytatható, vagy (eredménytelensége esetén) lezárandó. A komplex vizsga két fő részből áll: az egyik részben a vizsgázó elméleti felkészültségét mérik fel („elméleti rész”), a másik részben a vizsgázó a tudományos előrehaladásáról ad számot („disszertációs rész”). A vizsga bizottság előtt történik, melynek összetételét szigorú minőségelvek alapján a DIT javaslatára az EDHT hagyja jóvá. A vizsga sikertelensége esetén a vizsga „disszertációs” részének megismétlésére nincsen lehetőség. A komplex vizsga alól felmentés nem adható.

8. Publikációs minimum feltételek meghatározása

A DI törekszik a publikációk minőségének folyamatos emelésére. Az értekezés témaköréből legalább 3 tudományos közleménynek, közülük legalább egynek IF-os folyóiratban kell megjelennie. A MAB akkreditációs jelentés javaslata alapján 2015. szeptember 1-vel az előírást szigorítottuk, legalább két közlemény valamelyik tudományos adatbázisban (WoS, Science Direct, Scopus, PubMed) szereplő folyóiratban jelenjen meg, közülük legalább egy IF-os folyóiratban. A tudományos közleményekért járó kreditek kiszámításában már a folyóiratok quartilis (Q1-Q4) besorolását vesszük alapul, motiválva a hallgatókat arra, hogy lehetőleg Q1-Q2-es folyóiratokban publikáljanak. Tervezzük a publikációs minimum átalakítását is ennek a szempontnak a figyelembevételével.

9. A doktori fokozatszerzés folyamata

A doktori fokozatszerzés több szakaszból tevődik össze. Az első megkezdésének feltétele a témavezető nyilatkozata, amelyben munkahelyi vitára alkalmasnak minősíti a jelölt elkészült értekezés-tervezetét. Ezt követően a DI vezetője két opponenst kér fel a kézirat elbírálására (legalább az egyik külső szakember). Egyúttal felkéri a Kaposvári Egyetem e témában illetékes egyik egyetemi tanárát a vita levezetésére és felkér egy fokozattal rendelkező egyetemi oktató/kutatót a titkári teendők ellátására, majd kitzúzi a vita helyét és időpontját. A DI referense gondoskodik a meghívásokról. A vita rendje megegyezik a nyilvános vitáéval. A vita lefolyását és az értekezés módosításával kapcsolatos véleményeket, megállapításokat jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A jegyzőkönyv melléklete az opponensi vélemény. Az értekezés jelentős átdolgozása esetén a munkahelyi vitát ismét le kell folytatni. A DI a fokozat megszerzéséhez publikációs követelményrendszert állított fel. Ennek teljesülését szintén a munkahelyi vitán ellenőrzi. A nyilvános vitára csak az bocsájtható, aki a publikációs, valamint a nyelvi követelményeket is teljesítette.

A nyilvános vita kitzúzése szintén a témavezető kezdeményezésére történik, a szükséges követelmények (szigorlat, munkahelyi vita, publikációk, eljárási díjak, stb.) ellenőrzésével. A DI vezetője előterjeszti a Doktori Iskola Tanácsának a nyilvános vita bíráló bizottságát, amely azt megvitatva az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsnak nyújtja be, jóváhagyásra. A bírálók közül csak az egyik lehet azonos a munkahelyi vita opponensével, s a bizottságban külső tagoknak is részt kell venniük. A bírálókhoz kiküldött értekezés utólag nem módosítható.

A fent pontokban felsorolt, kiemelt folyamatok részletes szabályozása az egyetem Doktori Szabályzatában található meg.

10. Az ellenőrzési és az önértékelési folyamatok

A DIT évente értékeli a doktoranduszok munkatervének időarányos teljesítését, melynek írásos alapja a honlapról letölthető, kitöltött értékelő adatlap, valamint az MTMT adatbázis. Egy bizottság előtt sor kerül a doktoranduszok szóbeli meghallgatására és előrehaladásuk ellenőrzésére (az eddigi szakmai tevékenység, és az azt alátámasztó dokumentumok bemutatása). A DIT a témavezető és a doktorandusz számára a tapasztalatok alapján intézkedési tervet fogalmaz meg, annak végrehajtását ellenőrzi.

Minden témavezető köteles évenként önértékelést készíteni, melyben a doktori program időarányos teljesítéséről, illetve a tárgyévben a doktori program érdekében végzett munkájáról (közös publikációk, konferencia részvételek, pályázatok, stb.) ad számot a doktori iskola vezetőjének. A DIT ezt értékeli, szükség esetén intézkedéseket fogalmaz meg.

Az ÁTDI minden tagjának publikációs teljesítménye az MTMT adatbázis alapján kerül elbírálásra.

Az ÁTDI rendszeresen értékeli a komplex vizsgák tapasztalatait, amelyek alapján változtatásokat határoz meg az oktatási folyamatban.

A PhD doktori értekezések minőségének folyamatos javítása érdekében a munkahelyi vitát megelőzően rendszeresen szervezett kerekasztal-konferencia keretein belül ellenőrzi a doktoranduszok előrehaladását. A doktorandusz, vagy témavezetője kérésére a DI vezetője külön szakmai vitát is rendezhet. A munkahelyi és nyilvános viták tapasztalatait a DIT rendszeresen elemzi. Értékeli a témavezetők és opponensek munkáját. A munkatervek elfogadásánál, a témavezetők és az opponensek kiválasztásánál figyelembe veszi az értékelések eredményeit.

A DI célja, hogy felmérje a hallgatói véleményeket a doktori iskolák működésével, szervezésével, adminisztrációjával kapcsolatban. Ennek érdekében a DÖK koordinálásával létrehoztunk egy kérdőívet, melyet az aktuális időszakokban (évente egyszeri alkalommal) kiküldünk a hallgatóknak. A kérdőív egy aktuálisan megküldött linken, valamint a KE honlapján a Doktorandusz Önkormányzat Hírek menüpont alatt érhető el.

Felkészülés a doktori iskolák új típusú akkreditációjára

A Kaposvári Egyetem elkötelezett az Európai Felsőoktatási Térség standardjaihoz (ESG) illeszkedő és azt szolgáló minőségpolitika kialakítása, fenntartása és fejlesztése iránt (Kaposvári Egyetem Minőségpolitikai Nyilatkozata, 2017).

A 2018/1/IX/1 sz. MAB határozat szerint az Egyetem akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2022. december 31-ig hatályos. „Az intézmény az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) alapelveire építve alakítja minőségirányítási rendszerét. Az ESG alapelvekre történő átállás megtörtént, az operatív minőségbiztosítási rendszerfolyamatok kidolgozása és működtetése, az ISO-ról való átállás folyamatban van” (MAB Akkreditációs Jelentés, 2018).

Az Állattenyésztési tudományok Doktori Iskolában is megtörtént a szemléletváltás és az ESG legtöbb eleme beépült a minőségbiztosításba. A DI kidolgozza új minőségbiztosítási szabályzatát és eljárásrendjét, valamint összeállítja azt a dokumentációs rendszert, amely alapján elvégzi önértékelését a MAB bírálati standardjai alapján.

Kaposvár, 2019. április 11.

Kovács Melinda az MTA I. tagja
a doktori iskola vezetője